

2.3.2021

Arvoisat valiokunnan jäsenet,

puheenjohtajan toiveesta tasa-arvoasiain neuvottelukunta toimittaa lisätietoa liittyen lausuntoonsa Agenda2030-selonteosta ja sukupuolittuneesta verkkoväkivallasta.

Kuten Tane lausunnossaan toteaa, on verkkoviha vahvasti sukupuolittunut ilmiö. Tasa-arvoasiain neuvottelukunta korostaa, että vihapuhe on ilmiönä tärkeää tunnistaa sukupuolittuneena vallankäyttönä, joka kohdistuu eri tavoin eri sukupuoliin. Naiset ja monet vähemmistöt, kuten sukupuolivähemmistöt, joutuvat usein verkkoväkivallan kohteiksi.

Vuonna 2017 julkaistussa pohjoismaisessa selvityksessä Hat och hot på nätet käy ilmi, että naisten ja miesten kohtaaman verkkoväkivallan muodot ovat erilaisia. Naiset kokevat miehiä enemmän ahdistelua, seksuaalista häirintää ja muuta häirintää verkossa. Miehiä taas on uhkailtu väkivallalla verkossa naisia useammin. Vastaavasti todetaan Euroopan tasa-arvoinsituutti EIGEn tekemässä selvityksessä vuodelta 2017, jossa korostetaan verkkoväkivallan sukupuolittuneisuutta. Selvityksessä myös korostetaan sitä, ettei verkossa tapahtuvaa väkivaltaa tule pitää muusta elämästä irrallisena ilmiönä. ("Verkkoväkivaltaa tulisi tarkastella oikeassa elämässä tehtävän väkivallan jatkumona."). Vuonna 2018 Euroopan parlamentin Naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnan toimesta tehdyn selvityksen mukaan jopa yksi kymmenestä yli 15-vuotiaasta naisesta on kokenut jonkinlaista verkkoväkivaltaa.

Suomessa vuonna 2017 tehtyyn Tasa-arvobarometriin lisättiin ensimmäistä kertaa kysymykset häirinnästä ja vihapuheesta nimenomaan verkossa.¹ Uudet kysymykset on jatkossa tarkoitus pitää mukana, jotta niistä saadaan aikasarja.

Tasa-arvobarometrin mukaan sosiaalisessa mediassa tai muualla verkossa seksuaalista häirintää oli kohdannut seitsemän prosenttia naisista ja kaksi prosenttia miehistä. Vajaa kahdeksan prosenttia naisista oli kokenut sukupuoleen liittyvää vihapuhetta vapaa-ajalla sähköpostitse, sosiaalisessa mediassa tai muualla verkossa. Miehistä viisi prosenttia oli kokenut joskus vihapuhetta vapaa-ajalla sähköpostitse, sosiaalisessa mediassa tai muualla verkossa.

Yleisesti ottaen naiset kokevat barometrin mukaan seksuaalista häirintää ja sukupuolistunutta vihapuhetta selvästi useammin kuin miehet. Sukupuolen ohella myös kuuluminen johonkin vähemmistöön, sosioekonominen asema tai ikä voivat vaikuttaa häirinnän ja vihapuheen kokemiseen risteävällä tavalla eli intersektionaalisesti.

Tutkimusten mukaan erityisen haavoittuvassa asemassa suhteessa verkossa tapahtuvaan häirintään ja väkivaltaan vaikuttavat olevan julkisessa asemassa toimivat naiset, kuten toimittajat, tutkijat ja poliitikot. Esimerkiksi vuonna 2019 julkaistussa tutkimuksessa on eritelty suomalaisiin kuntapäättäjiin kohdistuvaa vihapuhetta sukupuolen mukaan. Sen mukaan naisista vihapuhetta oli kokenut 42 % ja miehistä 28 %. Selvitys ei keskity pelkästään verkossa tapahtuvaan vihapuheeseen, mutta antaa siitä kuitenkin jotain osviittaa. Selvityksessä korostetaankin digitaalisen median merkitystä vihapuhetta kokeneiden kuntapäättäjien kuvauksessa siitä, missä he ovat kohdanneet vihapuhetta (s. 23).

Tutkimukset ja selvitykset kertovat, että verkkoviha on sukupuolittunut ilmiö. Useissa raporteissa todetaan lisäksi, että tutkimustietoa aiheeseen on vielä verrattain vähän, joten aiheeseen liittyvää tietoa on tarpeen lisätä ennestään. Risteävät erot huomioiden tutkimustietoa tarvitaan niin miesten, naisten kuin muidenkin sukupuolten kokemasta verkkoväkivallasta, sen erilaisista ilmenemismuodoista sekä vaikutuksista, jotta verkon turvallisuutta on mahdollista lisätä.

¹ Seksuaalista häirintää on yleisemmällä tasolla tarkasteltu tasa-arvobarometrissa 1990-luvulta lähtien.

Lisätietoja:

[Cyber violence and hate speech online against women](#) (EP)

[Cyber Violence against Women and Girls - A report by the UN Broadband Commission for Digital Development Working Group on broadband and Gender](#)

[EIGE: Naisiin ja tyttöihin kohdistuva verkkoväkivalta](#)

[EIGE: Gender equality and digitalisation in the European Union](#)

[Hat och hot på nätet - En kartläggning av den rättsliga regleringen i Norden från ett jämställdhetsperspektiv](#)
[Tasa-arvobarometri 2017](#)

[Näkökulmia sukupuolten tasa-arvoon. Analyyseja tasa-arvobarometrasta 2017.](#) (erit. Sukupuolistunut vihapuhe, seksuaalinen häirintä ja risteävät yhteiskunnalliset erot. Natalia Ollus ym).

[Viha vallassa: Vihapuheen vaikutukset yhteiskunnalliseen päätöksentekoon](#)